



## KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

### L Ē M U M S

Rīgā

2006.gada 21.decembrī

Nr.149

(Prot. Nr.73, 3.§)

#### Par lietas izpētes izbeigšanu

Lieta Nr.171/06/06/2

#### Par Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punkta iespējamo pārkāpumu SIA „Preses Serviss” darbībā

Konkurences padome 26.01.2006. saņēma sabiedriskās organizācijas „Latvijas Nacionālā fronte” (turpmāk tekstā – LNF) 24.01.2006. iesniegumu Nr.1/16, kurā ir norādīts, ka LNF kopš 02.05.2002. izdod laikrakstu „DDD”, kurš ir kļuvis ļoti populārs nacionāli noskaņotu latviešu vidū. Mazumtirdzniecībā izplatīto laikraksta „DDD” eksemplāru skaits sistemātiski pieaug. LNF sava izdotā laikraksta izplatīšanai iepriekšējos gadus ir izmantojusi valsts akciju sabiedrības „Latvijas Pasts” pakalpojumus: abonēšanas organizēšana, laikraksta „DDD” izplatīšana mazumtirdzniecībā Latvijas pasta nodaļās.

LNF uzskata, ka SIA „Preses Serviss” kā pakalpojuma sniedzējs ļaunprātīgi izmanto savu monopola stāvokli un iesniegumā norāda uz dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu SIA „Preses Serviss” darbībā. LNF uzskata, ka valsts a/s „Latvijas Pasts” mazumtirdzniecības optimizācijas process ir noticis par sliktu izdevējiem un pircējiem un lūdz aizstāvēt LNF tiesības, novēršot SIA „Preses Serviss” tiesību pārkāpumus, kā arī lūdz pārbaudīt, kādēļ un kā notika valsts a/s „Latvijas Pasts” mazumtirdzniecības optimizācija.

Konkurences padome 22.02.2006., pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 22.panta 1.punktu, 23.panta trešo daļu, ierosināja lietu Nr.171/06/06/2 par Konkurences likuma 13.panta 4. un 5.punkta iespējamo pārkāpumu SIA „Preses Serviss” darbībā.

Lietas apstākļu izvērtēšanas gaitā tika iegūta papildu informācija no SIA „Preses Serviss”, valsts a/s „Latvijas Pasts”, valsts aģentūras „Tēvijas Sargs”, SIA „Izdevniecība IKK”, SIA „Latvijas Vēstnesis”, SIA „ELVI grupa”, SIA „NELDA”, SIA „Palink”, SIA „Skia Baltija”, SIA „Mego”, SIA „VP Market”, SIA „Iepirkumu grupa”, SIA „RIMI Latvia”.

Konkurences padome 16.05.2006. sēdē konstatēja, ka lietā ir iegūti visi nepieciešamie fakti lēmuma pieņemšanai un pamatojoties uz Konkurences likuma 26.panta sesto un septīto daļu, Konkurences padome 17.05.2006. informēja LNF (vēstule Nr.1132) un

18.05.2006. SIA "Preses Serviss" (vēstule Nr.1157) par tiesībām iepazīties ar lietu, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju. Tā kā lietā pēc lietas dalībnieku iepazīstināšanas ar lietas materiāliem tika iegūta papildu informācija, Konkurences padome 28.07.2006. atkārtoti informēja SIA „Preses Serviss” (vēstule Nr.1816) un SO „Latvijas Nacionālā fronte” (vēstule Nr.1817) par tiesībām iepazīties ar lietu. Lietas pagarināšanas izpētes laikā tika iegūta papildu informācija un konstatēts, ka ir iegūti visi nepieciešamie fakti lēmuma pieņemšanai, līdz ar to, Konkurences padomes 23.11.2006. vēstulēs Nr. 3029, 3028 tika izteikti atkārtoti uzaicinājumi lietas dalībniekiem iepazīties ar lietas materiāliem, izteikt savu viedokli un iesniegt papildu informāciju.

LNF pilnvarotais pārstāvis iepazīs ar lietas materiāliem 22.05.2006., 04.08.2006., 30.11.2006. un rakstisku viedokli par lietu Konkurences padomē iesniedza 26.05.2006.(vēstule Nr.1240), 09.08.2006. (vēstule Nr.1966). SIA „Preses Serviss” pilnvarotie pārstāvji ar lietas materiāliem iepazīs 23.05.2006., 02.08.2006., 01.12.2006., sniedzot mutisku viedokli 23.05.2006., kas tika fiksēts sarunu protokolā.

SO „Latvijas Nacionālā fronte” 25.07.2006. vēstulē Nr.1/76 izteica lūgumu rast iespēju klātienē tikties ar Konkurences padomi, lai izteiktu viedokli lietā. SO „Latvijas Nacionālā fronte” Konkurences padomē tika uzklausi 15.08.2006., tikšanās laikā tika sastādīts sarunu protokols.

Saskaņā ar Konkurences likuma 27. panta pirmo daļu, lēmuma pieņemšanas termiņš lietā tika noteikts līdz 22.08.2006. Ņemot vērā, ka lietas izpētes rezultātā Konkurences padome konstatēja, ka lietas izpētē ir nepieciešams papildu laiks, pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 2.punktu un 27. panta otro daļu, 16.08.2006. Konkurences padome pagarināja lietas izpēti uz laiku līdz 16.11.2006. Tā kā lietas izpētes gaitā tika iegūta vēl papildu informācija un, lai lietas dalībnieki varētu iepazīties ar lietā esošajiem papildu iegūtajiem dokumentiem, Konkurences padomes 15.11.2006. sēdē, pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 2.punktu un 27. panta otro daļu, tika izlemts pagarināt lēmuma pieņemšanas termiņu uz laiku līdz 28.12.2006.

Sabiedriskā organizācija „Latvijas Nacionālā fronte”, reģ.Nr.000803301, juridiskā adrese – Lubānas iela 6-4, Rīga. Organizācijas mērķis ir aizsargāt latviešu tautas kultūras mantojumu kā garantu nācijas brīvībai un netraucētai attīstībai, kā arī aizsargāt un saglabāt latviešu tautas ekonomiskās, sociālās un morālās tiesības un intereses Latvijas teritorijā.

SIA „Preses Serviss”, reģ.Nr. 000356388, juridiskā adrese – Aiviekstes iela 5, Rīga. Galvenie darbības veidi ir preses izdevumu piegāde mazumtirdzniecībā.

Izvērtējot lietā esošo informāciju, Konkurences padome

### **konstatēja:**

*LNF izteiktie iebildumi par SIA „Preses Serviss” darbībām*

1. Iesniegumā norādīts, ka sākot ar 01.01.2006. preses izdevumu mazumtirdzniecību valsts a/s “Latvijas Pasts” nodaļās ir pārņēmis SIA „Preses Serviss”, ar kuru LNF nespēj vienoties par apmierinošiem līguma noteikumiem. SIA „Preses Serviss” ir vienīgais uzņēmums, kurš pilnībā nodrošina preses izdevumu vairumtirdzniecības pakalpojumus valsts a/s „Latvijas pasts” vairāk nekā 950 pasta nodaļās.

03.01.2006. līguma projekta Nr.11/06 *par preses izdevumu izplatīšanu* starp SIA „Preses Serviss” un LNF priekšmets ir, ka LNF piegādā un nodod SIA „Preses Serviss” un SIA „Preses Serviss” pieņem realizācijai no LNF un SIA „Preses Serviss” organizē LNF izdotā laikraksta „DDD” izplatīšanu un tirdzniecību.

(\*)

LNf neapmierina SIA „Preses Serviss” pieprasītā 55% lielā tirdzniecības atlaide par laikraksta „DDD” izplatīšanu mazumtirdzniecībā, ko no 03.01.2006. pieprasa SIA „Preses Serviss”, kā arī tas, ka LNf tiek liegta iespēja saņemt atpakaļ nerealizēto laikrakstu „DDD” eksemplārus. Līdz šim visa 2005.gada periodā valsts a/s „Latvijas pasts” par laikraksta „DDD” izplatīšanu mazumtirdzniecībā pasta nodaļās no LNf ieturēja 35% no laikraksta pārdošanas cenas, turklāt sniedza iespēju saņemt atpakaļ nerealizētos eksemplārus.

2. LNf iesniegumā norāda, ka trūcīgākiem iedzīvotājiem lauku rajonos un laukos laikrakstu „DDD” ir iespējams iegādāties tikai pasta nodaļās, tāpēc laikrakstam „DDD” ir īpaši svarīgi atrasties valsts a/s „Latvijas Pasts” nodaļu plauktos. LNf iesniegumā norādīts, ka kopš 06.01.2006., kad mazumtirdzniecību valsts a/s „Latvijas Pasts” nodaļās ir pārņēmis „Preses Serviss”, laikraksts „DDD” vairs netiek izplatīts mazumtirdzniecībā pasta nodaļās.

LNf uzskata, ka SIA „Preses Serviss” kā pakalpojuma sniedzējs ļaunprātīgi izmanto savu monopola stāvokli un iesniegumā norāda uz dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu SIA „Preses Serviss” darbībā.

3. LNf uzskata, ka valsts a/s „Latvijas pasts” mazumtirdzniecības optimizācijas process ir noticis par sliktu izdevējiem un pircējiem un lūdz aizstāvēt LNf tiesības, novērst SIA „Preses Serviss” īstenotos tiesību normu pārkāpumus, kā arī lūdz pārbaudīt, kādēļ un kā notika valsts a/s „Latvijas pasts” mazumtirdzniecības optimizācija. Lai noskaidrotu a/s „Latvijas Pasts” nepieciešamību slēgt sadarbības līgumu ar SIA „Preses Serviss” par mazumtirdzniecības optimizāciju, Konkurences padome 27.03.2006. nosūtīja valsts a/s „Latvijas Pasts” vēstuli Nr.631. (\*).

4. LNf papildus iesniegumā norādītām sūdzībām, 25.05.2006. vēstulē Nr.1240 un 08.08.2006. vēstulē norāda, ka „SIA „Preses Serviss”, ignorējot LNf gribu un reālo „DDD” pieprasījumu, ir plānojis laikrakstu nosūtīt tikai uz 150 tirdzniecības vietām, kaut arī SIA „Preses Serviss” preses izdevumus izplata aptuveni 900 pasta nodaļās, SIA „Narvesen Baltija” un a/s „Preses Apvienība” piederošajās tirdzniecības vietās: 87 veikalos un 320 kioskos, u.c.”. Papildus tiek norādīts, ka SIA „Preses Serviss” plāno saņemt no LNf realizēšanai tikai 500 eksemplārus no katra „DDD” numura tirāžas, taču LNf var nodrošināt pat līdz četrām reizēm lielāku tirāžu, kā arī LNf uzskata, ka „godīgas konkurences veicināšanas nolūkos monopoluzņēmumam SIA „Preses Serviss” visiem preses izdevējiem ir jāpiemēro viena lieluma tirdzniecības atlaide”.

5. Saskaņā ar Konkurences likuma 13.panta 4. un 5. punktu: „Jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana var izpausties arī kā: (...) netaisnīgu pirkšanas un pārdošanas cenu vai citu netaisnīgu tirdzniecības noteikumu tieša vai netieša uzspiešana vai piemērošana; (...) nevienādu noteikumu piemērošana ekvivalentos darījumos ar citu tirgus dalībnieku, radot tam konkurences ziņā nelabvēlīgākus apstākļus”.

#### *Konkrētais tirgus*

6. Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 3., 4., un 5. punktā noteikto par konkrēto tirgu uzskatāms konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Par konkrētās preces tirgu uzskatāms noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Savukārt konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir ģeogrāfiska teritorija, kurā konkurences apstākļi

konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi viesiem šā tirgus dalībniekiem un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām.

Konkurences padome uzskata, ka vienā tirgū nevar tikt iekļauti gan preses izdevumi mazumtirdzniecībā, gan arī preses izdevumi, kas nonāk pie patērētājiem izmantojot abonēšanas pakalpojumus. Konkurences padomes 02.05.2006. lēmumā lietā Nr. 1071/05/05/1 „Par a/s „Diena” 10.12.2004. iesniegumu Nr.3-23/171” tika definēts abonēšanas un piegādes pakalpojumu tirgus. Preses izdevumu realizācijas mazumtirdzniecībā pakalpojumu tirgus atšķirībā no abonēšanas un piegādes pakalpojumu tirgus atšķiras ar to, ka pieprasījums mazumtirdzniecības vietās bieži vien tiek izdarīts pēdējā brīdī, impulsu vadīts, bet izmantojot abonēšanas pakalpojumus – lēmums par konkrētā preses izdevuma iegādi tiek izdarīts apdomāti.

Lietas izpētes gaitā Konkurences padome ir konstatējusi, ka lielveikalu tīklus nevar uzskatīt par alternatīvu preses izdevumu realizācijā vairumtirdzniecības tirgū. Konkurences padome iegūstot informāciju no lielākajiem lielveikalu tīkliem, ir konstatējusi, ka lielveikalu tīkliem, izņemot SIA „VP Market” nav izteikti atsevišķi piedāvājumi no izdevēju puses slēgt līgumus par tiešajām piegādēm, neizmantojot SIA „Preses Serviss” pakalpojumus. SIA „VP Market” ir izteikti šāda veida piedāvājumi no SIA „Kurzemes Vārds” puses par laikraksta „Kurzemes Vārds” piegādēm un no SIA „Bauskas Dzīve” par laikraksta „Bauskas dzīve” piegādēm, taču neviens šāda veida līgums nav ticis noslēgts. Kā iemeslus šāda līguma nenoslēgšanai SIA „VP Market” savā 24.10.2006. vēstulē Nr.410 nosauc, ka izdevēju rīcībā nav loģistikas sistēmas tiešām, decentralizētām laikrakstu piegādēm un neizpirkto laikrakstu regulārai izvešanai no SIA „VP Market” mazumtirdzniecības vietām. SIA „Kurzemes Vārds” nebija gatava veikt piegādes tieši uz veikaliem, bet gan nodot laikrakstu centralizēti vienā vietā. Ievērojot ļoti īso derīguma termiņu un to, ka SIA „VP Market” nav sistēmas operatīvām preses izdevumu piegādēm un tādas radīšanu no ekonomiskā viedokļa SIA „VP Market” neuzskata par mērķtiecīgu, SIA „Kurzemes Vārds” piedāvātais risinājums nebija pieņemams. Savukārt SIA „Bauskas Dzīve” neesot vēlējusies nodrošināt regulāru nepārdoto laikrakstu atgriešanu no veikaliem. Šo iemeslu dēļ minētās izdevniecības nespēja rast vienošanos ar SIA „VP Market” par laikrakstu tiešajām piegādēm, kā rezultātā līgumi netika noslēgti.

Nemot vērā minēto, Konkurences padome uzskata par pamatotu kā konkrēto preču tirgu noteikt preses izdevumu piegādei mazumtirdzniecībai tirgu.

Kā konkrētais ģeogrāfiskais tirgus nosakāma Latvijas teritorija, ņemot vērā to, ka šajā teritorijā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir līdzīgi visiem tirgus dalībniekiem, kā arī preses izdevumi mazumtirdzniecībai tiek piegādāti visā Latvijas teritorijā.

Līdz ar to Konkurences padome konstatē, ka konkrētais tirgus ir preses izdevumu piegāde mazumtirdzniecībai Latvijas teritorijā. Tā kā nav pieejama informācija par preses izdevumu realizācijas apjomiem vairumtirdzniecībā, tad Konkurences padome, nosakot SIA „Preses Serviss” tirgus daļu, ir vadījusies no realizācijas apjomiem mazumtirdzniecībā. 2005.gadā mazumtirdzniecībā Latvijā tika realizēti 45 miljoni eksemplāri preses izdevumu. SIA „Preses Serviss” realizēto preses izdevumu apjoms eksemplāros, t.i., piegāde mazumtirdzniecībai bija 34 405 058 eksemplāri, kas sastāda 76% lielu tirgus daļu preses izdevumu piegādē mazumtirdzniecībā. Konkurences padome secina, ka SIA „Preses Serviss”, ieņemot minēto tirgus daļu, saskaņā ar Konkurences likuma 1. panta 1. punktu atrodas dominējošā stāvoklī. SIA „Preses Serviss” konkurenti ir SIA „T.I.P.94”, SIA „Nika SV”, IU „Rīts”, SIA „AGA”, taču to tirgus daļas konkrētajā tirgū ir salīdzinoši nelielas.

*SIA „Preses Serviss” piemēroto tirdzniecības atlaižu izvērtējums*

7. LNF uzskata, ka SIA „Preses Serviss” kā pakalpojuma sniedzējs ļaunprātīgi

izmanto savu monopola stāvokli un iesniegumā norāda uz dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu SIA „Preses Serviss” darbības attiecībā uz netaisnīgu tirdzniecības atlaizu uzspiešanu preses izdevuma „DDD” izplatīšanai. (\*).

LNF 24.01.2006. iesniegumā Nr.1/16 minētais, ka „citi preses izdevēji piešķir zemāku atlaidi (no 30-40%) nekā SIA „Preses Serviss” pieprasa no LNF par pakalpojumu sniegšanu” ir pretrunā ar Konkurences padomes iegūto informāciju, ka līdzīgas tirdzniecības atlaides kā SIA „Preses Serviss” pieprasa LNF par preses izdevuma „DDD” izplatīšanu, tiek pieprasītas arī no preses izdevuma „Tēvijas Sargs” (\*), preses izdevuma „Izglītība un Kultūra” (\*), izdevniecībām.

Konkurences padome 28.04.2006. saņēma SIA „Preses Serviss” vēstuli Nr.15/06, kurā tā norādīja galvenos kritērijus, kas nosaka tirdzniecības atlaides apmēru preses izdevumiem un tie ir:

- mazumtirdzniecības vidējā atlaide;
- preses izdevuma pārdotās tirāžas lielums;
- preses izdevuma vāka cena bez pievienotās vērtības nodokļa;
- preses izdevuma atpakaļ devas procents (procentuālā attiecība starp nosūtīto un nepārdoto eksemplāru skaitu);
- nosūtīto preses izdevumu skaits/lpp. skaits;
- tirdzniecības vietu skaits, uz kuru tiek nosūtīts konkrētais izdevums;
- izdevuma periodiskums.

SIA “Preses Serviss” paskaidro, ka piedāvātā atlaide 55%, no kuras 31 % paliek SIA “Preses Serviss”, nosedzot tikai mainīgās izmaksas. Lai atlaide nosegtu arī fiksētās izmaksas un SIA “Preses Serviss” varētu iegūt kaut nelielu peļņu, būtu jāpieprasa no LNF 65%-70% lielu tirdzniecības atlaidi par laikraksta “DDD” izplatīšanu pie šī brīža laikraksta “DDD” pastāvošajiem nosacījumiem - periodiskums 1 reizi divās nedēļās, cena 0,20 Ls, tirāža 500 eksemplāri, plānotais nerealizēto eksemplāru atpakaļ atdeves procents - 50%, svars - 24 gramī, lapu skaits - 8 lp.

05.05.2006. Konkurences padome nosūtīja SIA „Preses Serviss” vēstuli ar jautājumu par konkrētiem salīdzinošiem rādītājiem par sešiem preses izdevumiem. 11.05.2006. tika saņemta papildu informācija no SIA „Preses Serviss”, kuru izanalizējot tika secināts, ka tādiem preses izdevumiem, kā „Ieva” (iznāk 1 x nedēļā), „Sporta Avīze” (1 x nedēļā), „Televīzijas Programma” (1 x nedēļā), „Izglītība un Kultūra” (1 x nedēļā), „Tēvijas Sargs” (1 x mēnesī), „DDD” (1 x divās nedēļās) ir visai nozīmīgas atšķirības gan izdotā preses izdevuma pārdotās tirāžas apjomos, gan arī preses izdevumu izplatīšanas vietu skaita ziņā (Tab.Nr.1).

Tirdzniecības atlaide katram preses izdevumam tiek aprēķināta vadoties no lēmumā esošajā tabulā Nr.1 norādītiem kritērijiem. SIA „Preses Serviss” skaidro, ka „jo lielāks ir pārdotās tirāžas apgrozījums, jo mazāka ir tirdzniecības atlaide”. (\*). Vienlaicīgi SIA „Preses Serviss” tirdzniecības atlaides lielums ir atkarīgs arī no atpakaļ atdeves procenta lieluma (procentuālā attiecība starp nosūtīto un nepārdoto eksemplāru skaitu), kas nosaka, ka uz lielāka atpakaļ atdeves procenta rēķina var tikt palielināta tirdzniecības atlaide. SIA „Preses Serviss” 11.05.2006. vēstulē Nr.17/06 norāda, ka „Slēdzot Līgumus ar jauniem preses izdevumiem, Līgums tiek slēgts uz neilgu laika periodu un atlaide tiek noteikta pamatojoties uz plānoto apgrozījumu. Pēc šī Līguma darbības termiņa beigām tiek izvērtēti reālie pārdošanas apjomi. Slēdzot turpmāko Līgumu, tiek pārrēķināta izdevuma atlaide attiecīgi jau ņemot vērā reālus pārdošanas datus”.

## Preses izdevumiem piemēroto atlaižu salīdzinošie rādītāji

Preses izdevums	Vāka cena LVL (bez PVN)	Vidējā m/t atlaide	Tirdzn. atlaide	Izdevuma biežums	Atpak aļatde ves %	Lpp skaits/1 izdevuma m (gr)	Tirdzniecības vietu skaits, uz kurām tiek izplatīts	Pārdotās tirāžas lielums (eksemplāros)	Pārdotās tirāžas apgroz. (Ls)	SIA „Preses Serviss” atlaide (Ls)	Vidējais pārdotais izdevumu skaits vienā mazumtirdzniecības vietā
Izglītība un Kultūra	0,48	24%	(*)	1 x nedēļā	(*)	A3 – 24 lpp (60 gr)	122	(*)	(*)	(*)	(*)
Tēvijas Sargs	0,57	24%	(*)	1 x mēnesī	(*)	A4 – 40 lpp (150 gr)	252	(*)	(*)	(*)	(*)
<b>DDD (plānotie lielumi)</b>	<b>0,19</b>	<b>24%</b>	(*)	<b>2 x mēnesī</b>	(*)	<b>8 lpp (24 gr)</b>	<b>150</b>	(*)	(*)	(*)	(*)
Ieva	0,43	24%	(*)	1 x nedēļā	(*)	110 gr	2131	(*)	(*)	(*)	(*)
Sporta Avīze	0,67	24%	(*)	1 x nedēļā	(*)	95 gr	1465	(*)	(*)	(*)	(*)
Televīzijas programma	0,09	24%	(*)	1 x nedēļā	(*)	75 gr	1926	(*)	(*)	(*)	(*)

Izvērtējot LNF nosakāmo atlaidi, atlaižu noteikšanas kritērijus un atlaižu noteikšanu līdzīgos gadījumos, Konkurences padome konstatē, ka SIA „Preses Serviss” darbības nesatur Konkurences likuma 13.panta 5.punkta pārkāpuma pazīmes, jo, salīdzinot ar atlaidēm līdzīgos gadījumos, LNF netiek radīti konkurences ziņā nelabvēlīgi apstākļi.

*LNF iebilduma par nerealizēto preses izdevuma eksemplāru neatgriešanu izvērtējums*

8. LNF iesniegumā norāda, ka SIA „Preses Serviss” ir liedzis iespēju LNF saņemt atpakaļ nerealizētos preses izdevuma „DDD” eksemplārus.

SIA „Preses Serviss” skaidro, ka „Nemot vērā to, ka preses izdevumi ir periodiski izdevumi, kuri pēc realizācijas beigām zaudē savu vērtību, kā arī to, ka pārsvarā Latvijas izdevēji nevēlas saņemt atpakaļ savus nerealizētos izdevuma eksemplārus, SIA „Preses Serviss” organizē pēc iespējas efektīvāku nerealizēto eksemplāru uzskaites procesu. SIA „Preses Serviss” 28.02.2006. vēstulē Nr.5/06 norāda, ka „Gadījumos, kad izdevējs vēlas saņemt atpakaļ, pēc pārdošanas perioda beigām, savus nerealizētos izdevuma eksemplārus, SIA „Preses Serviss” piedāvā šādu papildus pakalpojumu par maksu”. No Konkurences padomes rīcībā esošās informācijas izriet, ka šāds pakalpojums no vairumtirgotāja puses var tikt uzskatīts kā papildus pakalpojums, jo ne katra izdevniecība vēlas saņemt atpakaļ nerealizētos laikraksta eksemplārus, taču savstarpējās vienošanās rezultātā starp izdevēju un vairumtirgotāju šāds punkts varētu tikt iekļauts arī līgumā.

Konkurences padome konstatē, ka par LNF un SIA „Preses Serviss” komunikāciju līguma noteikumu apspriešanas gaitā liecina LNF 04.01.2006. vēstule Nr.1/3, kurā LNF izteikusi savus iebildumus attiecībā uz līguma projektu par laikraksta „DDD” izplatīšanu mazumtirdzniecībā. Uz šo vēstuli SIA „Preses Serviss” 03.02.2006. ir sniegusi atbildes vēstuli Nr.1/06, kurā izteikts lūgums LNF sniegt informāciju par laikrakstā norādītā tirāžas apjoma – 5000 eksemplāru izplatīšanas kanāliem. No Konkurences padomes rīcībā esošās informācijas izriet, ka LNF nav sniegusi atbildi uz šo vēstuli un nav turpinājusi sarunas par

līguma noteikumiem un turpmāka komunikācija starp abām pusēm vairs nav notikusi.

Nemot vērā augstākminēto, Konkurences padome uzskata, ka SIA „Preses Serviss” darbībā, iekļaujot līguma projektā noteikumu, ka nerealizētie izdevuma eksemplāri pēc pārdošanas perioda izdevējam LNF netiek atgriezti, nav saskatāms 13.panta 4.punkta pārkāpums.

*LNF iebilduma par preses izdevuma „DDD” tirdzniecības vietu ierobežojumu izvērtējums*

9. LNF norāda, ka „SIA „Preses Serviss”, ignorējot LNF gribu un reālo „DDD” pieprasījumu, ir plānojis laikrakstu nosūtīt tikai uz 150 tirdzniecības vietām, kaut arī SIA „Preses Serviss” preses izdevumus izplata aptuveni 900 pasta nodaļās, SIA „Narvesen Baltija” un a/s „Preses Apvienība” piederošajās tirdzniecības vietās: 87 veikalos un 320 kioskos, u.c.”.

23.05.2006. sarunu protokolā SIA „Preses Serviss” skaidroja, ka sadarbības ietvaros ar katru mazumtirdzniecības vietu SIA „Preses Serviss”, analizējot iepriekšējo periodu preses izdevumu realizācijas apjomus, pati izvērtē, cik eksemplārus un kur nogādāt, līdz ar to Konkurences padomei nav iemesls apstrīdēt SIA „Preses Serviss” piedāvājumu sākotnēji izplatīt preses izdevumu „DDD” tikai uz 150 tirdzniecības vietām. Turklāt 23.05.2006. sarunu protokolā SIA „Preses Serviss” skaidro, ka 2003. gadā, kad LNF bija noslēgusi līgumu ar SIA „Preses Serviss” par preses izdevumu „DDD” izplatīšanu mazumtirdzniecības vietās, SIA „Preses Serviss” sadarbības laikā konstatēja, ka realizēt preses izdevumu „DDD” preses izdevumu kioskos ir neizdevīgi, galarezultātā SIA „Preses Serviss” ciešot zaudējumus. (\*). Tā kā šajā jautājumā LNF nav sniegusi SIA „Preses Serviss” pamatojumu tam, ka preses izdevumam „DDD” iepriekšējā gadā bijis plašāks noiets, Konkurences padome uzskata, ka SIA „Preses Serviss” darbībā nav saskatāms 13.panta 4.punkta pārkāpums.

*LNF iebilduma par preses izdevuma „DDD” izplatīšanas eksemplāru skaita ierobežojumu izvērtējums*

10. LNF apgalvo, ka SIA „Preses Serviss” plāno saņemt no LNF realizēšanai tikai 500 eksemplārus no katra „DDD” numura tirāžas, taču LNF var nodrošināt pat līdz četrām reizēm lielāku tirāžu.

SIA „Preses Serviss” 23.05.2006. sarunā informēja Konkurences padomi, ka plānotais preses izdevuma „DDD” izplatīšanas eksemplāru skaits ir noteikts, pamatojoties uz iepriekšēju sadarbību ar LNF 2003.gadā un tāpēc arī piedāvāto līgumu plānoja slēgt uz 6 mēnešiem, lai nākotnē novērtētu situāciju un attiecīgi gadījumā, ja realizētais preses izdevuma „DDD” skaits palielinātos, kā arī palielinātos faktiskais preses izdevuma tirāžas apjoms, tirdzniecības atlaides tiktu samazinātas. Konkurences padome konstatē, ka par LNF un SIA „Preses Serviss” komunikāciju līguma noteikumu apspriešanas gaitā liecina LNF 04.01.2006. vēstule Nr.1/3, kurā LNF izteikusi savus iebildumus attiecībā uz līguma projektu par laikraksta „DDD” izplatīšanu mazumtirdzniecībā. Uz šo vēstuli SIA „Preses Serviss” 03.02.2006. ir sniegusi atbildes vēstuli Nr.1/06, kurā izteikts lūgums LNF sniegt informāciju par laikrakstā norādītā tirāžas apjoma – 5000 eksemplāru izplatīšanas kanāliem. No Konkurences padomes rīcībā esošās informācijas izriet, ka LNF nav sniegusi atbildi uz SIA „Preses Serviss” jautājumu, līdz ar to savstarpējās pušu sarunas šajā brīdī ir pārtrauktas un turpmāka komunikācija nav notikusi. Līdz ar to Konkurences padome uzskata, ka SIA „Preses Serviss” darbībā nav saskatāms 13.panta 4.punkta pārkāpums.

*LNF iebilduma par SIA „Preses Serviss” atteikumu sniegt informāciju par preses izdevuma*

## *„DDD” izplatīšanas tirdzniecības vietām izvērtējums*

11. LNF norāda, ka SIA „Preses Serviss” ir atteikusies sniegt informāciju, uz kurām konkrēti preses tirdzniecības vietām preses izdevums „DDD” tiek nosūtīts, bet tajā pat laikā valsts a/s „Latvijas Pasts” nekad nav atteicies sniegt ziņas par preses izdevuma realizāciju katrā pasta nodaļā.

Konkurences padome, pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju, kas liecina par to, ka savstarpējās pušu sarunas par līguma noteikumiem no LNF puses tika izbeigtas, nemēģinot panākt vienošanos par abpusēji pieņemamiem līguma nosacījumiem, secina, ka faktu trūkuma dēļ nav iespējams konstatēt SIA „Preses Serviss” atteikumu sniegt ziņas LNF par preses izdevuma „DDD” realizāciju katrā pasta nodaļā.

Pie tam Konkurences padome, izvērtējot citu tirgus dalībnieku sniegto informāciju, konstatē, ka SIA „Preses Serviss” neliedz iespēju izdevējiem iepazīties ar sava preses izdevuma iepriekšējo numuru pārdošanas rezultātiem konkrētā tirdzniecības vietā, kā arī tiek dota iespēja iegūt informāciju par sava preses izdevuma sadali, realizāciju un nepārdoto izdevuma uzskaiti.

SIA „Preses Serviss” 23.05.2006. sarunu protokolā paskaidroja, ka informācijai, ko satur noslēgtie līgumi starp vairumtirgotāju un mazumtirgotāju, ir ierobežota pieejamība. SIA „Preses Serviss” norāda, ka konfidencialitātes statusu līgumiem, kas noslēgti starp vairumtirgotāju un mazumtirgotāju, nosaka mazumtirgotājs. (\*). Konkurences padome, no tās rīcībā esošās informācijas, ko 13.10.2006. Konkurences padomē iesniegusi SIA „VP Market”, konstatē, ka SIA „VP Market”, kas izplata preses izdevumus mazumtirdzniecībā, norāda, ka informācijas izpaušana izdevējiem par konkrētajām tirdzniecības vietām, kur to laikraksti tiek izplatīti, nav uzskatāma par SIA „VP Market” un SIA „Preses Serviss” 25.05.2006. Piegādes līguma Nr.1004371 noteikumu pārkāpumu un tai nepiemīt komercnoslēpuma raksturs.

SIA „Preses Serviss” 30.06.2006. sarunā ar Konkurences padomes Biroja amatpersonām skaidro, ka viņiem ir zināma informācija par katru mazumtirdzniecības vietu, kur katrs preses izdevums tiek nogādāts un realizēts, jo tas esot viens no viņu pamatdarbības elementiem un, ka SIA „Preses Serviss” rīcībā ir specializēta datorprogramma, kur tiek uzskaitītas realizēto laikrakstu mazumtirdzniecības vietas. SIA „Preses Serviss” izdevējiem neliedz iespēju iepazīties ar realizācijas datiem par izdevēju izdotajiem preses izdevumiem/laikrakstiem katrā konkrētajā tirdzniecības vietā SIA „Preses Serviss” biroja telpās kopā ar uzskaitvedi. Papildus tam 10.10.2006. vēstulē Nr.32/1 SIA „Preses Serviss” norāda atkārtoti, ka izdevējam, ar kuru SIA „Preses Serviss” ir noslēgts līgums, ierodoties SIA „Preses Serviss” birojā, tiek dota iespēja iepazīties ar sava preses izdevuma uzskaites un sadales programmu, kas ir balstīta uz katra atsevišķa izdevuma iepriekšējo numuru pārdošanas rezultātiem katrā tirdzniecības vietā. Šādas tikšanās SIA „Preses Serviss” veicinot un atbalstot.

Konkurences padome konstatē, ka SIA „Preses Serviss” 25.05.2006. sarunu protokolā izteiktais, ka katra preses izdevuma izplatīšanu konkrētajās vietās informācijas nodošana izdevniecībām būtu uzskatāma par komercnoslēpumu, ir pretrunā ar patiesām SIA „Preses Serviss” darbībām, kas apliecina, ka izdevējiem ir iespēja uzzināt šādu informāciju. Arī SIA „VP Market” apliecina, ka šādas informācijas izplatīšana izdevējiem nav uzskatāma par komercnoslēpumu. Tā kā Konkurences padomes rīcībā esošie fakti liecina par to, ka SIA „Preses Serviss” sniedz šādu pakalpojumu ikvienam preses izdevējam, tad Konkurences padome konstatē, ka arī LNF kā preses izdevējam pastāv iespēja iepazīties ar sava izdevuma realizācijas datiem, taču Konkurences padomes rīcībā nav pierādījumu, kas apliecinātu, ka LNF būtu turpinājusi savstarpējās sarunas par līguma noteikumiem ar SIA „Preses Serviss”, vēl jo vairāk Konkurences padomes rīcībā esošā informācija liecina tieši par pretējo, ka sarunas par tirdzniecības vietām, kur preses izdevums „DDD” tiek izplatīts, ir izbeigtas,



LNf nesniedzot rakstisku atbildi uz SIA „Preses Serviss” 03.02.2006. vēstuli Nr.1/06, līdz ar to SIA „Preses Serviss” pārkāpums nav konstatējams.

Konkurences padome izvērtējot, vai informācija par to, cik eksemplāri un kurā tirdzniecības vietā ir pārdoti, nonākšana pie konkrētā preses izdevēja varētu radīt zaudējumus mazumtirgotājam, secina, ka mazumtirgotāja komercdarbību tas nekādi nevarētu ietekmēt. Šāda informācija būtu uzskatāma par attiecīgā preses izdevuma izdevēja komercnoslēpumu, ja tā nonāktu cita preses izdevuma izdevēja rīcībā, šis fakts varētu ietekmēt pirmā preses izdevēja komercdarbību, iespējams, radot zaudējumus. Tādējādi SIA „Preses Serviss” nebūtu objektīva pamata atteikt informāciju par attiecīgā preses izdevuma pārdošanas rādītājiem šī preses izdevuma izdevējam.

Lietas izpētes gaitā noskaidrots, ka izdevējiem papildus tam tiek piedāvātas iespējas slēgt atsevišķu līgumu ar SIA „Preses Serviss” un iegūt datu bāzes pieejas paroli. Izmantojot šo paroli izdevējam rodas iespēja jebkurā laikā iepazīties ar tā izdoto preses izdevumu realizācijas datiem. Paroli var iegādāties katrs izdevējs individuāli un šādu papildus pakalpojumu SIA „Preses Serviss” piedāvā par attiecīgu samaksu. 24.07.2006. SIA „Preses Serviss” vēstulē Nr.25/06 ir norādījusi, ka, noslēdzot Līgumu ar SIA „Preses Serviss” par interneta pieeju uzņēmuma mājas lapā un, saņemot pieejas paroli, izdevējam tiek sniegta analītiska rakstura informācija par izdevēja izdotajiem preses izdevumiem. Šī interneta pieeja ļauj izdevējam iepazīties ar savu preses izdevumu:

- nosūtīto, realizēto, nerealizēto preses izdevumu eksemplāru skaitu, makulatūras procentu un pieejamības procentu katram numuram;
- nosūtīto, realizēto, nerealizēto preses izdevumu eksemplāru skaitu, makulatūras procentu un pieejamības procentu Latvijas rajonos;
- nosūtīto, realizēto, nerealizēto preses izdevumu eksemplāru skaitu, makulatūras procentu un pieejamības procentu lielākajās tirdzniecības ķēdēs;
- pārdoto, realizēto vai nepārdoto preses izdevumu eksemplāru skaitu dažādos laika periodos, piem., gadā, mēnesī u.tml.; u.c. informāciju.

Attiecībā uz informācijas sniegšanu par preses izdevumu izplatīšanu, Konkurences padome nosūtīja informācijas pieprasījumus SIA „Žurnāls Santa”, SIA „Izdevniecības nams FENSTER”, SIA „Mediju Nams”, SIA „Izdevniecība IKK”, valsts aģentūrai „Tēvijas Sargs”.

SIA „Žurnāls Santa” sniedza informāciju, ka SIA „Preses Serviss” pati tālāk organizē tā pasūtīto žurnālu izplatīšanu savā piegādes tīklā, sadalot pasūtīto tirāžu pa tirdzniecības vietām un savācot nepārdotos žurnāla eksemplārus. SIA „Žurnāls Santa” apstiprina arī faktu par iespējām iegādāties pieeju SIA „Preses Serviss” serverī, kur katrs var iegūt informāciju par savas Izdevniecības faktiski pārdotajiem eksemplāriem, nodotajiem žurnālu eksemplāriem katram numuram, faktiski realizētajiem žurnālu eksemplāriem, realizācijas apjomiem tirdzniecības ķēdēs, rajonos konkrētā laika periodā.

SIA „Žurnāls Santa” skaidro, ka „informācija no datu bāzes par realizācijas struktūru pa rajoniem un tirdzniecības ķēdēm tiek izmantota galvenokārt mārketinga vajadzībām, piemēram, plānojot akcijas, plānojot papildus tirdzniecības stimulēšanas pasākumus”. SIA „Žurnāls Santa” vienlaikus norāda, ka informācija no datu bāzes iegūstama ātri un, ka informācija, kas saņemama no datu bāzes, sniedz pietiekamu priekšstatu par žurnāla „Ieva” realizācijas struktūru un tālāka tās detalizācija līdz atsevišķām tirdzniecības vietām (veikaliem, kioskiem), lai nodrošinātu mūsu saimnieciskajai darbībai nepieciešamo informāciju, nav nepieciešama.

SIA „Izdevniecība IKK” norāda, ka SIA „Preses Serviss” mājas lapā tikai klientiem ar autorizācijas kodu ir pieejama informācija par tirdzniecības ķēdēm, kurās tiek izplatīts un realizēts klienta izdotais preses izdevums. Vienlaicīgi SIA „Izdevniecība IKK” norāda, ka informācijas iegūšana par tirdzniecības ķēdēm ir būtiska un nepieciešama, jo tā ļauj plānot preses izdevuma izplatīšanas apjomus, noteikt izplatīšanas plūsmu un plānot reklāmas un

mārketinga aktivitātes.

SIA „Izdevniecības nams FENSTER” norāda, ka informāciju par tirdzniecības vietām, kur preses izdevums „Televīzijas programma” tiek realizēts, var iegūt SIA „Preses Serviss” birojā ar komercsabiedrības vadības atļauju, taču SIA „Izdevniecības nams FENSTER” vienlaicīgi norāda, ka informācija ir ļoti detalizēta un tai ir liels apjoms, līdz ar to SIA „Izdevniecības nams FENSTER” neuzskata, ka šāda veida informācija ir nepieciešama izdevumu veiksmīgai realizācijai. Informācija, kas nepieciešama izdevumu veiksmīgai realizācijai, ir pieejama SIA „Preses Serviss” mājas lapā – [www.presesserviss.lv](http://www.presesserviss.lv), jo mājas lapā pieejamā informācija ir pietiekama un tā dod iespēju kvalitatīvi izpētīt izdevumu realizāciju, kas pozitīvi ietekmē komercsabiedrības saimniecisko darbību.

Konkurences padome, pamatojoties uz tās rīcībā esošo informāciju un augstākminēto nesaskata pārkāpumu SIA „Preses Serviss” darbībās šajā jautājumā.

*LNF 08.08.2006. vēstulē Nr.1966 ietverto argumentu izvērtējums*

12. Konkurences padome ir izvērtējusi LNF 08.08.2006. vēstulē Nr.1966 ietvertos argumentus par lietā esošajiem dokumentiem un secina:

1) LNF uzskata, ka „godīgas konkurences veicināšanas nolūkos monopoluzņēmumam SIA „Preses Serviss” visiem preses izdevējiem ir jāpiemēro viena lieluma tirdzniecības atlaide”.

Ņemot vērā konkrētā tirgus specifiku, preses izdevumu realizācijai mazumtirdzniecībā tirgū pēc Konkurences padomes rīcībā esošās informācijas izvērtēšanas var secināt, ka tirdzniecības atlaides tiek noteiktas, pamatojoties uz konkrētā preses izdevuma piederību kādai preses izdevumu kategorijai, ņemot vērā tādus kritērijus kā pārdotās tirāžas lielums, preses izdevuma vāka cena, nosūtīto preses izdevumu skaits, izdevuma periodiskums un citus šajā lēmumā iepriekš minētos kritērijus. Tā kā tie ir kritēriji, pēc kuriem atšķiras preses izdevumi un kas objektīvi nosaka vairumtirgotāja sniegtā pakalpojuma izmaksas, tad viena lieluma tirdzniecības atlaižu piemērošanai visiem preses izdevējiem nav objektīva pamata. Saskaņā ar Konkurences likuma 13.panta 4.punktu aizliegta ir netaisnīgas cenas vai tirdzniecības noteikumu uzspiešana. Šī norma neaizliedz dominējošam uzņēmumam realizēt jebkādu atšķirīgu attieksmi pret citiem tirgus dalībniekiem. Ja atšķirīga attieksme ir objektīvi pamatota un tā tiek piemērota visiem tirgus dalībniekiem, kas atbilst noteiktiem kritērijiem, tad tā nav uzskatāma par Konkurences likuma 13.panta 4. vai 5. punkta pārkāpumu. Konkrētajā gadījumā Konkurences padome ir konstatējusi, ka laikraksta „DDD” noteiktā tirdzniecības atlaide atšķiras, nav vienāda ar citu tirgus dalībnieku noteiktajām tirdzniecības atlaidēm, taču izvērtējot lietas apstākļus, Konkurences padome secina, ka SIA „Preses Serviss” noteiktā tirdzniecības atlaide laikrakstam „DDD” ir noteikta ievērojot vienlīdzīgu attieksmi, kas savukārt liecina par to, ka nav noticis Konkurences likuma 13.panta 4. vai 5.punkta pārkāpums.

2) LNF ir konstatējusi, ka SIA „Preses Serviss” 23.05.2006. sarunu protokolā ar Konkurences padomi ir minējusi, ka tirāžas dati preses izdevumam „DDD” tiek aprēķināti no 2004.gada, kad SIA „Preses Serviss” sadarbojās ar sabiedrisko organizāciju „Latvijas Nacionālā fronte”. Sabiedriskā organizācija „Latvijas Nacionālā fronte” norāda, ka sadarbība ar SIA „Preses Serviss” ir notikusi 2003.gadā un 2004.gadā nav turpināta, līdz ar to uzsverot, ka „Godīga attieksme un godīgas konkurences radīšana var izpausties tikai tad, ja visiem izdevējiem rada vienādus apstākļus un noteikumus, kuri saskaņoti ar šā brīža, nevis trīs gadus vecām iespējām un vajadzībām”.

23.05.2006. sarunu protokolā SIA „Preses Serviss” norāda, ka līguma projekts par preses izdevuma „DDD” izplatīšanu paredzēts, lai līgumu varētu slēgt uz sešiem mēnešiem ar mērķi izvērtēt reālos preses izdevuma „DDD” realizācijas rādītājus un attiecīgi no tiem piemērot tirdzniecības atlaidi. SIA „Preses Serviss” pēc iepazīšanās ar lietas materiāliem,

04.12.2006. vēstulē Nr.5/12/01 norāda, ka 23.05.2006. sarunu protokolā tika neprecīzi minēts sadarbības periods starp LNF un SIA „Preses Serviss”, paskaidrojot, ka sadarbība starp pusēm ir notikusi 2003.gadā. Konkurences padome uzskata, ka konstatētā kļūda nemaina lietas būtību, jo kā konstatēts lietas izpētē, LNF pārtraukusi jebkādas sarunas par līguma noteikumiem ar SIA „Preses Serviss”, nepanākot vienošanos ar otru līgumslēdzēja pusi par abpusēji pieņemamiem līguma noteikumiem.

Konkurences padome konstatē, ka tās rīcībā esošie LNF iesniegtie, citi lietā iegūtie pierādījumi, kā arī attiecīgi lietā noskaidrotie fakti liecina par to, ka vienošanās par abpusēji izdevīgiem līguma nosacījumiem nav panākta tā iemesla dēļ, ka LNF ir bijusi tā līgumslēdzēja puse, kas sarunas ar SIA „Preses Serviss” nav turpinājusi, līdz ar to SIA „Preses Serviss” veiktās darbības un rīcība nesatur Konkurences likuma 13.panta 4. un 5. punkta noteikto aizliegumu pārkāpumus.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 4.punktu, 13.pantu, Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 4.punktu Konkurences padome

**nolēma:**

Izbeigt lietas Nr.171/06/06/2 “Par Konkurences likuma 13. panta 4. un 5. punkta iespējamo pārkāpumu SIA „Preses Serviss” darbībās” izpēti.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētājas v.i.

T.Jefremova

(\*) – ierobežotas pieejamības informācija.